

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අංශයේ සහ අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ රැකියා නියුක්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයන වාර්තාව

මිනිස්බල හා රැකිරීම් දෙපාර්තමේන්තුව
කම්කරු හා වෘත්තීය සමිති සබඳතා අමාත්‍යාංශය

නදීකා හේරත්
මානව සම්පත් සංවර්ධන සහකාර

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අංශයේ සහ අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ රැකියා නියුක්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයන වාර්තාව.

01. හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාව, බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යයේ යටත් විජිතයක්ව පැවති සමයේ දී, වර්ෂ 1946 මැයි මස 15 දිනැති ලංකා (ආණ්ඩුක්‍රම) රාජ්‍යඥාව මගින් ප්‍රථම රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව ස්ථාපිත කරන ලදී. එමගින්, රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ පත්කිරීම්, උසස් කිරීම්, මාරුකිරීම්, විනය පාලනය හා සේවයෙන් පහ කිරීම් පිළිබඳ විධායක බලතල රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත පවරා දෙන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය සේවය එසේ ආරම්භ වූ තැන් පටන් සංවර්ධන න්‍යාය පත්‍රයෙහි වැදගත් කාර්ය භාරයක් ඉටුකර ඇත. රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හස්තය වීම මගින්, රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ විෂය පථයට සාපේක්ෂව ස්වාධීන විග්‍රහයක් බවට පත්වීම සඳහා විවිධ පාලන ක්‍රම යටතේ රාජ්‍ය සේවය පරිණාමය වී තිබේ.

එසේ පරිණාමය වූ රාජ්‍ය සේවය රාජ්‍ය, පළාත් සහ අර්ධ රාජ්‍ය වශයෙන් අංශ කිහිපයකින් සමන්විත වන අතර වර්තමානයවන විට ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සේවකයින් මිලියන 1.411 ක් වේ. එයින් රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයින් 52.6% ද, පළාත් රාජ්‍ය සේවයේ 29.8% ක් සහ අර්ධ රාජ්‍ය සේවයේ 17.6% ක්ද වශයෙන් රාජ්‍ය සේවය ව්‍යාප්ත වී ඇත.

02. ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සේවයේ රැකියා නියුක්තිය (ආංශික වශයෙන්)

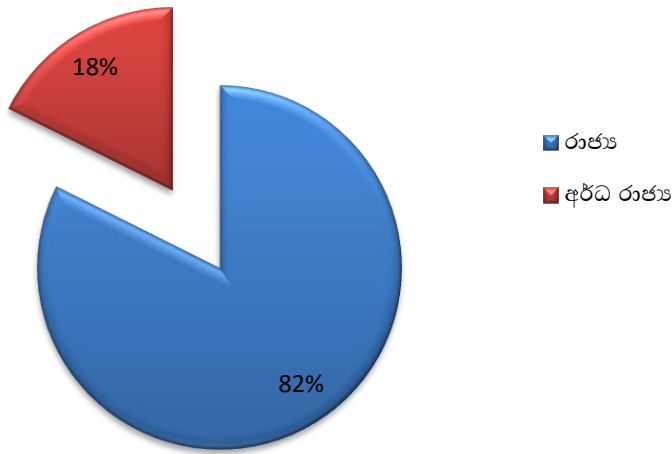
අංශය	2016	2017	2018	ප්‍රතිශත වෙනස	
				2016/2017	2017/2018
රාජ්‍ය (ඇ)	1,146,995	1,152,211	1,161,891	0.5	0.8
අර්ධ රාජ්‍ය (ඇ)	242,772	244,514	248,707	0.7	1.7
සමස්ථ රාජ්‍ය අංශය	1,389,767	1,396,725	1,410,598	0.5	1.0

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව - 2018

වගු අංක 01

(ඇ) මධ්‍යම, පළාත් පාලන සහ පළාත් සභා
(ඈ) රාජ්‍ය සංස්ථා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල හා රාජ්‍ය අධිකාරී

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සිදු කරනු ලබන රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්ති සමීක්ෂණයට අනුව රාජ්‍ය අංශයේ සමස්ථ සේවා නියුක්තිය 2017 වසරේ වාර්තා වූ මිලියන 1.397ට සාපේක්ෂව 2018 වසර අවසානයේ මිලියන 1.411 ක් විය. ප්‍රතිශතමය වශයෙන් බලන විට පෙනී යන්නේ 2016/17 වර්ෂවලදී පැවති ප්‍රතිශත වෙනසට සාපේක්ෂව 2017/18 වර්ෂවලදී ප්‍රතිශතමය වෙනස ඉහළ මට්ටමක පවතින බවයි.

2018 වර්ෂය	
සමස්ත රාජ්‍ය සේවය	1,410,598
රාජ්‍ය අංශය	1,161,891
අර්ධ රාජ්‍ය අංශය	248,707

රූප සටහන 01

2018 වර්ෂයේ සමස්ත රාජ්‍ය සේවයේ රාජ්‍ය සහ අර්ධ රාජ්‍ය වශයෙන් ව්‍යාප්ත වී ඇති ආකාරය මෙම රූප සටහන මගින් පෙන්වනු ලබයි. ඒ අනුව සමස්ත රාජ්‍ය සේවයෙන් 82% ක් රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයින් වන අතර 18% ක ප්‍රමාණයක් අර්ධ රාජ්‍ය සේවයට අයත්වේ.

03. ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සේවයේ රැකියා නියුක්තිය

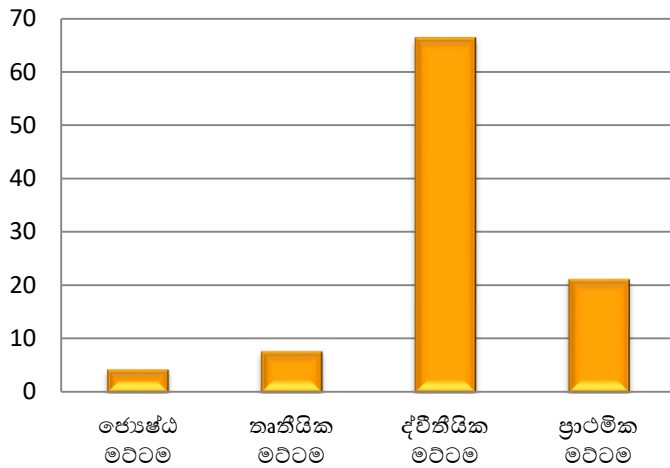
3 – 1 රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය (මට්ටම් අනුව වාර්ෂිකව)

රාජ්‍ය ආයතන	2015	ප්‍රතිශතය	2016	ප්‍රතිශතය	2017	ප්‍රතිශතය
ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටම	48,274	4.3	49,337	4.3	51,101	4.4
තෘතීයික මට්ටම	200,614	17.7	88,429	7.7	89,605	7.8
ද්විතීයික මට්ටම	645,719	56.8	764,118	66.6	764,297	66.5
ප්‍රාථමික මට්ටම	242,049	21.3	245,111	21.4	244,864	21.3
එකතුව	1,136,656	100.0	1,146,995	100.0	1,149,867	100.0

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව - 2018

වගු අංක 02

ඉහත වගුවට අනුව රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය මට්ටම් අනුව ව්‍යාප්ත වී ඇති ආකාරය පෙන්වනු ලබයි. ඒ අනුව රාජ්‍ය අංශයේ වැඩිම සේවා නියුක්තියක් පෙන්වනු ලබන්නේ ද්විතීයික මට්ටමේදීය. ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේදී අඩු සේවා නියුක්තියක් පෙන්වනු ලබන අතර සමස්තයක් ලෙස සෑම මට්ටමකදීම වාර්ෂිකව සේවා නියුක්තිය වැඩි වී ඇති බවක් පෙන්වනු ලබයි.

රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය 2017	
ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටම	51,101
තෘතීයික මට්ටම	89,605
ද්විතීයික මට්ටම	764,297
ප්‍රාථමික මට්ටම	244,864
එකතුව	1,149,867

රූප සටහන 02

වගු අංක 02 මගින් පෙන්වා දෙන ආකාරයට 2017 වර්ෂයට අදාළව රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්ති ව්‍යාප්තිය මෙම රූපයට හතෙන් විස්තර කරයි. ඒ අනුව වැඩිම සේවා නියුක්තිය වන 67% ද්විතීයික මට්ටමේදීද අඩුම සේවා නියුක්තිය ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේදී ව්‍යාප්ත වී ඇත.

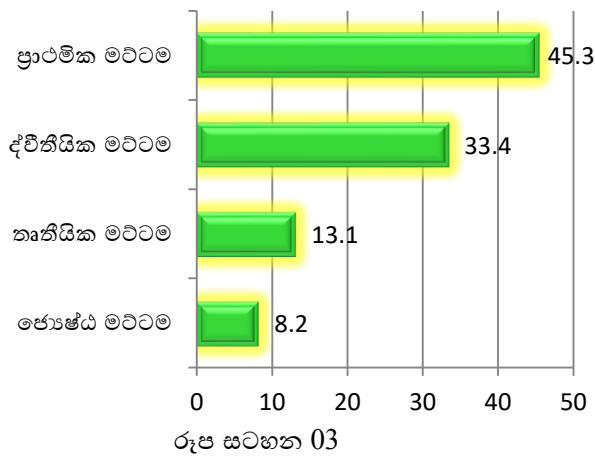
3 – 2 අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය (මට්ටම් අනුව වාර්ෂිකව)

අර්ධ රාජ්‍ය ආයතන	2015	ප්‍රතිශතය	2016	ප්‍රතිශතය	2017	ප්‍රතිශතය
ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටම	16,301	6.8	18,076	7.4	20,056	8.2
තෘතීයික මට්ටම	31,330	13.1	31,135	12.8	31,983	13.1
ද්විතීයික මට්ටම	86,050	36.1	83,906	34.6	81,676	33.4
ප්‍රාථමික මට්ටම	104,793	43.9	109,655	45.2	110,590	45.3
එකතුව	238,474	100.0	242,772	100.0	244,305	100.0

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව - 2018

වගු අංක 03

ඉහත වගුව මගින් අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ රැකියා නියුක්තිය පෙන්වනු ලබන අතර මෙම අංශයේ වැඩිම රැකියා නියුක්තියක් ඇත්තේ ප්‍රාථමික මට්ටමේදීය. ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේදී අඩුම රැකියා නියුක්තියක් පෙන්වනු ලබයි.

අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය 2017	
ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටම	20,056
නෘතීය මට්ටම	31,983
දේශීය මට්ටම	81,676
මුළු මට්ටම	110,590
එකතුව	244,305

අර්ධ රාජ්‍ය සේවයේ රැකියා නියුක්තියේ ව්‍යාප්තිය මෙම රූප සටහන මගින් විස්තර කරයි. ඒ අනුව 2017 වර්ෂයේ අර්ධ රාජ්‍ය සේවයේ වැඩි පිරිසක් නියුක්ත වී ඇත්තේ ප්‍රාථමික මට්ටමේ රැකියාවන් වලයි. එය 45% ක ප්‍රතිශතය අගයක් පෙන්වනු ලබන අතර අඩුම නියුක්තියක් 8% ක ප්‍රතිශතය අගයක් ලෙස ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේ ව්‍යාප්ත වී ඇත.

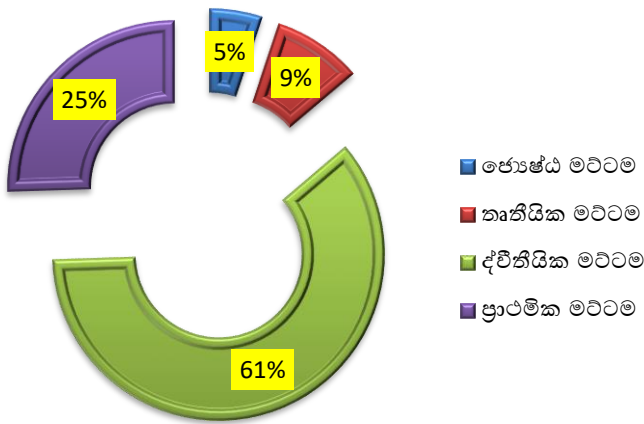
3 – 3 සමස්ත රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය (මට්ටම් අනුව වාර්ෂිකව)

සමස්ත රාජ්‍ය අංශය	2015	ප්‍රතිශතය	2016	ප්‍රතිශතය	2017	ප්‍රතිශතය
ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටම	64,575	4.7	67,413	4.9	71,157	5.1
නෘතීය මට්ටම	231,944	16.9	119,564	8.6	121,588	8.7
දේශීය මට්ටම	731,769	53.2	848,024	61.0	845,973	60.7
ප්‍රාථමික මට්ටම	346,842	25.2	354,766	25.5	355,454	25.5
එකතුව	1,375,130	100.0	1,389,767	100.0	1,394,172	100.0

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව - 2018

වගු අංක 04

සමස්ත රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය මට්ටම් අනුව ව්‍යාප්ත වී ඇති ආකාරය මෙම වගුව මගින් විග්‍රහ කර දක්වයි. සමස්ත රාජ්‍ය අංශයේ දී වැඩි සේවා නියුක්තියක් දේශීය මට්ටමේ පෙන්වනු ලබන අතර එයට සාපේක්ෂව ඉතා අඩු සේවා නියුක්තියක් ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේදී පෙන්වනු ලබයි.

සමස්ථ රාජ්‍ය සේවයේ රැකියා නියුක්තිය 2017	
ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටම	20,056
නෘතීයික මට්ටම	31,983
ද්විතීයික මට්ටම	81,676
ප්‍රාථමික මට්ටම	110,590
එකතුව	244,305

රූප සටහන 04

එම ව්‍යාප්තිය 2017 වර්ෂයේදී සිදුවී ඇති ආකාරය මෙම රූප සටහන මගින් පෙන්වා දෙයි. සමස්ත රාජ්‍ය සේවයේ ද්විතීයික මට්ටමේ රැකියා නියුක්තිය 61% ක දායකත්වයක් ගෙන ඇති අතර ඊට සාපේක්ෂව ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේ 5% ක පමණ අඩු දායකත්වයක් දරයි.

04. විවරණය

- ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සේවකයින් ප්‍රමාණය 2018 වර්ෂය වන විට 1,410,598 ක් වේ.
- එය 2016/2017 වර්ෂවල පැවති ප්‍රතිශත වෙනසට වඩා 0.5 ක වැඩි වීමකි.
- 2017 වර්ෂයේ ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්තයන්ට අනුව රාජ්‍ය අංශයේ රැකියා නියුක්තියේ ස්ත්‍රී දායකත්වය 12.3% ක් සහ පුරුෂ දායකත්වය 18.0% ක් වේ.
- සමස්ථයක් ලෙස රාජ්‍ය සේවක සංඛ්‍යා ලේඛන විමර්ශනය කර බැලීමේදී ආංශිකව මෙන්ම මට්ටම් අනුවද ස්ත්‍රී පුරුෂ වශයෙන්ද වාර්ෂික වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි.

05. නිගමන හා යෝජනා

- රාජ්‍ය අංශයේ රැකියා නියුක්ති වර්ධනය ආර්ථික වර්ධනය වෙත දිශානුගත කිරීමට රජයේ අවධානය යොමුකළ යුතුයි.
- ඒ සඳහා රාජ්‍ය සේවකයින් නිසි ව්‍යාප්තියක් සහිතව බඳවා ගත යුතු අතර පුරප්පාඩු ඇති තනතුරු සඳහා පමණක් බඳවා ගත යුතුවේ.
- දුෂ්කර සේවාව රාජ්‍ය සේවය තුළ අනිවාර්ය කිරීම තුළින් නාගරික වශයෙන් අතිරික්තවන රාජ්‍ය සේවකයින් නිලධාරීන් නොමැති දුෂ්කර ප්‍රදේශ වෙත යොමුකල හැකිය.
- රාජ්‍ය සේවකයින් ඵලදායී ලෙස ආර්ථික වර්ධනය සඳහා යොදවා ගැනීමට අවශ්‍ය නව ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වා දීම තුළින් සේවාවක් මෙන්ම සමස්ථ ආර්ථිකය තුළ ආර්ථික වටිනාකමක් ද රාජ්‍ය සේවාවට ලබා දිය හැකිය.